

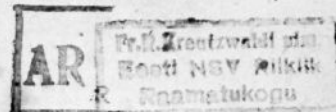
Meie Mats

Nr. 1. (183)

Laupäeval, 8. veebruaril 1919.

Nr. 1. (183)

EI ANNA RAHU.

Miljukow (Kisil-Adalari nõupidamist waimusilma ees nähes): „Seal need kuradi enamlased ja liitlased nüüd „wennastawad“. Isegi mu unistuste wänadel ei anna nad mulle rahu.“

„Meie Matsi“ tellimiste wastuwõtmine on awatud.

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 40 mrl., 6 kuu eest 20 mrl., 3 kuu eest 10 mrl., 1 kuu eest 4 mrl. Toimetusest ise ära wiies: aastas 35 mrl., 6 kuu eest 17 mrl., 3 kuu eest 7 mrl. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 50 p.

Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Nüütli ulitsa nurgal nr. 46|15, „Teaduse“ raamatut.

Wärdjas.

A. Tirso nowell.

Tal ei olnud mingisugust sarnadust mõrtsukaga.

Wäike, kõhn, haiglaste näoga noormees istus küüruwajunult süüpingil, kuna tema parem käsi närwiliselt näpitsprilliga, seda wahetwadamata ninalt wõttes ja tagasi pannes, tegewuses oli.

Tema pilk rändas rahutult ringi, mis aga palju enam kartlikule lapsel, kes noomitust kardab, kohane oli, kui kurjategijale.

Kinniwõetuna, mõni tund peale kuriteo kordasaatmist, ei mõelnudki ta salgamise peale, waid tunnistas oma süü puhtasüdamiliselt kohtu-uurijale üles.

„Mis sundis teid seda kuritegu korda saatma,“ küsis kohtunik, „kui teie midagi ei warastanud ja ka teie ohwer teile täiesti tundmata oli?“

Kaebealune waikis.

„Naawas ta teid ehk mingisugusel wiisil?“

Need sõnad näisid kaebealuse peale mõju awaldawat, tema silmis wälkus tuli, mis aga niikui ruttu rauges, ta waatas oma ette maha ja lausus:

„Ei.“

Siis ajas ta aga järsku pea püsti, waatas kohtunikule julgelt otse ja ilmas äritatud häällega:

„Ei... Aga mul oli siiski põhjus, mispärast ma ta taplin. Seni salgasin ma seda, sest et mingisugune arusaamata kangekaelsus mind seda awaldada ei lasknud. See awaldus on mulle raske, hingeliselt wäga raske ja piinarikas... aga ma tahan nüüd kõik südame pealt üles tunnistada.“

Ma ei tundnud oma isa. Ta oli mind emaga ühes maha jätnud. Palju waewa ja wiletsust sai minu waene ema kannatada mind üles kaswata des. Igasugused lapsepõlwe rõõmud jäid mulle tundmataks. Ma nägin oma ümber ainult pisaraid... Koolis käies olin ma kõikidele pilkeaineks ja nad sõimasid mind „wärdjaks.“ Esialgul ei mõistnud ma selle sõna tähendust, aga wiimaks tulin arusaamisele, et see midagi wäga kurba oli, sest igakord kui ma seda sõna emale kordasin, kattis ta oma näo kättega kinni ja hakkas haledasti nutma.

Ta ei kaebanud ialgi ja awaldas mulle oma saladuse alles surmawoodil. Ma olin siis neljateistkümneaastane.

Peale ema surma jäin ma üsna üks, ilma sugulaste ja sõpradeta, elust wäsinud, alles elama alates.

Esialgul ei saanud ma suurt puudust kannatada. Ma teidsin koha ühes korteri ja söögiga; minu peremees kinkis mulle isegi ühe Juudi turult ostetud ülikonna.

Nõnda läksid aastad mööda. Aga kui ma kakskümmend aastat wanaks sain, olin sunnitud

selle koha maha jätma ja siis... siis õppisin ma wiletsust ja puudust tundma.

Ma astusin ühte suuremasse kaubamajasse teenistusesse, kus nõudmine oli, et kontoriteenijad hästi riides pidid käima.

Kahekümneliirilise kuupärga juures pidi söögiga wäga kokkuhoidlik olema ja ma leppisin ainult supiga, üksnes pühapäewiti enesele liha-toitu lubades...

Sagedasti hakkas mu pea uulitsal kõndides nälja piinast ringi käima ja ma pidin enese seinale näjale toetama, et mitte maha langetada.

Ühel hommikul, kui ma harilikul ajal fööle ilmusin, tuli mulle peremees, kelle wihaane pilk mulle head ei kuulutanud, kontoriuksel wastu ja ütles:

„Ma ei ole rahul teie tööga. Wiimasel ajal on teie arwetes ühtelugu wigu leida. Teie ei mõtle sugugi selle üle järele, mis teie teete... Teie olete isegi hakanud korratult riides käima. See ei meeldi mulle. Ma tahan, et minu teenijad wiisaka wälimusega oleksid...“

Ta haaras mu kuuehõlmast kinni.

„Kas on võimalik niisuguse kuuega teenistusesse ilmuda?“

Ma hakkasin wabandama, tähendades oma wäikse palga peale, aga ta kärgatas waele:

„Kes tahab, võib alati wiisakalt riides käia!“

Kui ta minuga rääkis, kõndisid minu kaasteenijad kontoris edasi ja tagasi, ja ma wärisefin mõtte juures, et nad peremehe sõnu kuulda wõiwad.

Sel päewal ei söönud ma midagi. On aga kõhul tühi, — siis ei tööta pea ja ma nutsin, otse eelil arwelaua wastu surudes, nälja ja häbi pärast.

Akitselt esimest korda ärkas minu peas mõte, et ma täiesti üks ei ole, et mul isa on. See mõte rahustas mind weidi, ja ma otsustasin tema juure minna.

Ma seletan talle, misuguses wiletsas seisukorras ma olen — ta on rikas ja aitab mind tingimata.

Juba järgmisel päewal kõlistasin ma tema ukse taga, sisemist ärewust waewaga alla surudes...

Üksle ilmus kahwatu, küürus wanamees, haiglaste näoga.

„Kes te olete? Mis on teil waja?“ küsis ta minult.

Tema kalk ja külm hääl mõjus minu peale halwawalt. Ma püüdsin, nii hästi kui suutsin, temale oma seisukorda kirjeldada ja palusin ärda häällega wabandust, et teda segada julgesin. Aga waewalt sai ta mu nime kuulda, kui ta wärisema hakkas ja mind edasirääkimast takistas:

„Jumala pärast, mitte nii waljusti... Rääkige tajamine... Meid wõidakse kuulda.“

Oli näha, et ta kannatamataki minu äraminekut ootas, ta tõukas mu ukse juure ja ütles:

„Jätke mulle oma adress... Ma waatan, mis

teie heaks teha wõin... jah, waatan... Ma olen haige... Ma kirjutan teile..."

Ma läksin koju, püüdsin mõtteid koguda ja jahutasin külma weega oma pead, nagu oleks mul hambawalu.

Ma ootasin terve nädala. Ei midagi. Ma ei julenud enam teist korda tema juure minna, ma trööstisin ennast mõttega:

„Ta ei laje mind nalga surra.“

Ma hulkusin tema maja ümber ja katsusin naabritelt tema kohta teateid koguda.

„Asjata lootus selles ihnuskaelas kaastundmust aratada,“ ütles mulle üks nendest. „Tal on kiwine süda. Aga kaua ei saa ta enam oma rikkusest rõõmu tunda. Ta on nii nõrk ja haige, et waevalt weel ühe kuu üle elab...“

„Tal on wististe sugulasi, sõpru? tähendasin mina.“

See kehitas õlgu:

„Sõpru!... Temal?... Sugulasi wõib olla kusagil mahajäätud külanurgas, aga need ei pari temalt midagi. Ta pärandab oma terve waranduse sellele naisele, kes tema juures juba kakskümmend wiis aastat teenijaks on. Jah, see naine ei warja seda sugugi, waid jutustab seda igauhele awalikult. Wanamees olewat talle ütelnud: „Ma tegin selleks kõik, et mitte ühte kopikatki minu warandusest sugulaste kätte ei langeks. Ma ei ole nii rumal, et neid peale surma oma rahaga priisata lasen...“

Sellest tunnist peale hakkasin ma oma isa wihkama, sellepärast et ma nüüd otsusele tulin, et ainult tema minu wiletuses süüdi oli.

Ilma eesmärgita hulkusin ma linnas ringi. Minus ärkas niisugune kurjuse- ja kättetajumise tunne, et isegi enam wäsimust ei tundnud. Ainult nälg sundis mind rapasesse söögimajasse minema.

Kui ma oma wiletja lõunaõõgi eest maksnud olin, jäi mulle ainult weel kaks rubla tasku, aga kuni kuu lõpuni oli weel kuus päewa. Mis teha?

Sel filmapilgul puutus minu käsi noa külge, millega ma lõunat süües leiba lõikasin. See oli pikk, wana nuga... Masinlikult haarasin ma sellest kinni.

See nuga muutus mulle saatuslikuks ja ma ei suutnud enam külmawereliseks jääda. Ma surusin sõrmed tugewasti noa pea ümber kokku, proovisin selle terawust ja, ma ei mäleta kuidas — aga ma leidsin enese isa ukse taga seiswat.

Mul ei olnud aega mõelda, järele kaaluda, ma talitasin nagu unes.

Rahulikult, ilma ärituseta surusin kellanupu peale. Üks awati. Eeskoda oli pime. Ma pomisesin esimest meeletulewat perekonnanime ja astusin sisse.

Minutiks ajaks jäin ma kaheldes seisma ja esimest korda küsisin ma eneselt:

Ajakohane küsimus.

„Noh, herra Kuusemets, ma ei ole teid enam paar päewa näinud, kas olite trellide taga?“

„Mispärast tulid ma siia? Mis tahan ma teha?“

Sel filmapilgul nägin ma uksepraio wahelt walguist, mis pörandawaibale langes. Ettewaatlikult awasin ukse. Isa istus selg minu poole. Suur paberipoogen seisis tema ees laual. Sellele oli kirjutatud: „Minu wiimane tahtmine.“

All olid mõned read, millest ma aru ei saanud...

Korraga tulid mulle sõnad meele, mis mulle naabrinaine tunni aja eest oli rääkinud: „Ta pärandab oma terve waranduse oma teenijale. Ta teeb selleks kõik, et mitte ühte kopikatki tema warandusest sugulaste kätte ei langeks.“

Hirmus wiha ja kättemaksusehimu pani mu kogu keha wärisema. Kuidas? Mina, tema poeg, kelle ta maha jättis, pean nalga surema, kuna ta ometi ühe sulelligutusega mind rikkaks wõiks teha?

Mitte ühte rublagi ei jätnud ta mulle oma suurest warandusest pärida. Kõik, kõik pärandab ta sellele libule, kes suure igatsusega tema surma ootab!... Ei, seda ei tohi ialgi sündida!

Ma kumardasin weidi ja lugesin:

„Ma pärandan kogu oma liikuwa ja liikumata waranduse...“

Ettewaatamatalt puutus minu käsi isa õlga. Ta kargas kohkudes tagasi, pööras pead ja nägi minu nägu, mis sel filmapilgul wäga hirmuärataw wõis olla. Ta karjatas, kättega paberilehte kinni kattes, et seda minu eest warjata.

Nuga wälkus minu käes. Ma lõin selle niisuguse hirmsa jõuga isa kuklasse, et mulle näis, nagu oleks minu käeluud selle juures ragisenud...

Siis tulid ma alles mõistusele... ja põgenesin... Mis peale selle sündis, on teile juba teada.“

Kurjategija waikis, wõttis ninalt näpitsprilli ja kuwatatas filmi. Jämedad pisarahelmed weeresid tema palgetele.

Kohtunik awas werega määratud paberipoogna ja küsis kaebealuselt:

„Ja teie ei saanud sel korral paberilehelt enam edasi lugeda?“

Mõrtsukas raputas eitawalt peaga.

„Niisugusel juhtumisel kuulake, ma loen edasi: „Minu wiimane tahtmine. Ma pärandan kogu oma liikuwa ja liikumata waranduse oma pojale. Ma palun, et ta oma kurjale isale andeks annaks...“ Teie ei lasknud teda lõpetada.“

Noormees kargas nagu maost nõelatud püsti, pärani silmil wahtis ta kohtuniku otsa ja kogeles wõõra ja wärisewa häälega:

„Pojale?... Minule?... Minu?..."

Siis hakkas ta metsikult naerma, rusikatega oma pead taguma ja karjus nagu meeletu:

„Ma olen rikas!... Ma olen rikas!..."

Ta läks hulluks....

Ajakohane wanasõna.

„Inimene õpib surmanil!“ ütles õpipoiss, kui tema kolmas meister soldatiks wõeti.

✦ Oraw. ✦

Minu sõber elas poisikesena Kadriorus, kus tema isa ühes suuremas suwemajas kojameheks oli. Suwemaja ümbritses ilus aed, kus lapsed mängisid ja kus ka üks wäike oraw enamasti iga päew külaliseks käis ja puudeokstel, wabast loodusest rõõmu tundes, lõbusas tujus hundratat löi.

Poisile tuli mõte loomakest kinni püüda. Ta puistas pähklid ukse ette, oraw wlis need ära; ta lasi pähklid peenikese niidi otsas aknast alla rippuda, esmalt maani, siis mõõda sirelipõõsast ikka kõrgemale ja kõrgemale, ja oraw läks neile ikka järele, ja tuli wiimaks ka tupp ja jäi nii julgeks, et juba peost sõõma hakkas.

Siis pani poiss akna kinni ja ei lasknud loomakest enam välja.

Aga wäike käbinärija, kes enese järsku wangistatud tundis olewat, muutis peagi oma iseloomu, ajas kõik segamine, ei olnud enam sugugi usaldaw, waid kuri ja hammustas ühel päewal isegi walusasti sõrme. Siis tegi poiss akna lahti ja kihutas ta välja. —

Kul minu sõber juba noormeheks oll sirgunud, hakkas ta ühte ilusat neiukest armastama, kes iga hommiku tema korteri akna eest mõõda kooli läks.

Ta wiskas talle aknast maiustusi, mida neiuke osawasti kinni püüda mõistis. Warsti jäi ta juba julgemaks, tull aeda, siis korteri ukse ette, et ise oma käega kompwekka ja pränikuid wastu wõtta — noh ja wiimaks jäi wäike malasmokk juba nii julgeks, et ta talle tupp järgnes, kus teda igasuguste maiustega kostitati ja meelitawaid armusõnu kuulda lasti. Noormees kihlas ennast temaga ja weel mõni kuu — ja ta wõis teda nüüd juba oma armsaks naiseks nimetada.

Aga wäike sinisilmaline malasmokk, kes enese järsku wangistatud tundis olewat, muutis peagi oma iseloomu, ajas kõik segamine, ei olnud enam sugugi usaldaw, waid kuri ja hammustas ühel päewal isegi walusasti sõrme. Siis tegi noormees akna lahti ja — waatas välja...!

Sellepärast pidage meeles, kes mitte hea inimesetundja ei ole, see muretsegu enesele ennem oraw kui wainel!

„Käbi“.

Jällegi häda!

„Kas teate, ma ei wõi saharlini sugugi sallida — ka suhkur on mulle wastikuks jäänud, sest et see oma magususega mulle jälle saharlini meele tuletab.“

Tõendus.

„Meie leiwawabrikus walitseb wiimasel ajal kõige suurem puhtus.“

„Nonoh, mis te räägite!“

„Jajah, tingimata, — sest leiwa tainast sõtkutakse nüüd ainult kinnastega.“

„Ah, see on lolis!“

„Palun wäga, alles eila leidsin ma ühe kindasõrme küpsetatud leiwa seest.“

Seping.

Jutustus Monte-Karloft.

hõigati: „Kahjeksa — punane — must.“

Charlotte kummardas oma armsama poole ja küsis:

„Sinu nummer?“

„Minu,“ wastas ta.

Rahuliku tooni peale waatamata wärisefid ta sõrmed kuld- ja paberrahade külge puutudes, mis tema ette lükati. Kõik waatasid selle imeliku mängija peale, kes kahe tunni jooksul kõige suuremad summad numbri peale wälja pani ja iga kord wõitis. Esialgul öeldi: „Tal on oma süsteem.“ Kuid tema ükskõiksust ja süsteemita mängu nähes saadi aru, et tal lihtsalt muinasjutuline õnn on, mis tihtilugu mõne tunniga miljonäriks teeb. Kella ühe ajal päewal oli ta mõne kuldrahaga kaardilauda istunud ja umbes wiisteistkümmend tuhat franki wõitnud. Siis suurendas ta wäljapanekusummat, kuid lõppude-lõpuks tüütas see mäng teda ära, ta korjas wõidetud summa, weidi üle sajatuhande frangi, kokku ja istus õmeratta taha, ja siin naeratas talle õnn jällegi wastu. Nüüd mängis ta, nagu automat, kinniste filmadega, kuid korraga langes ta pilk kuld- ja paberrahade kuhja peale, mis tema ees seisis. Siis kutsus ta teenija, käskis korwi tuua ja pani wõidetud raha selle sisse.

„Lähme,“ ütles ta oma armukehale.

Nad läksid mitmest saalist sõnalausumata läbi. Mees hoidis oma jääst rahu alal ka saalis, kus tal kuld suurtes paberrahade pakkideks ümber wahetatati, mis ta taskutesse ära mahutas. Alles rõdule jõudes ärkas ta nagu üles.

„Kui palju sa wõitsid?“ küsis tema sõbranna.

Mees wastas kindlusetu häälel ja ükskõikse näoilmega:

„Kahjekasjada tuhat... ühekasjada tuhat wististi...“

Nagu alles nüüd sündinust aru saades, jooksis ta riideruumi, tõmbas palitu ümber, löi rusika-hoobiga kübara otseajele ja jooksis kolme hüppega rõdu trepist alla, nagu mängusaalide kiujatust kartes.

„Ja nüüd, armas Charlotte,“ sõnas ta, „ei jää ma mitte enam tunniks ajakski siia. Sõidame kohe ära. Homme oleme meie juba Pariisis.“

Ta läks nii kiiresti, et naisterahwas oma käe tema õlale oli sunnitud panema, et teda peatada, ja sõnas:

„Ma ei jõua sulle järele.“

„Wabanda, aga ma olen nii erutatud; ma lähen üksinda raudteejaama ja muretsejaks kaks magamiseplatši walmis. Niikauaks mine sina wõõraste majasse asju kokku panema.“

Charlotte pani parajasti kübaraid kokku, kui toatüdruk ukse pihta koputas ja talle nimekaardi ulatas:

„Frederic de Serpigneur“.

Cesti piiskop Platon †.

Ta mõtles weidi järele ja sõnas siis:

„Ei tunne. Kas ta siis nimelt minuga soovib kõneleda? Mis tal tarwis on?”

„Ta palub, et teie teda väga tähtsa asja pärast vastu võtaksite.”

„Laske sisse astuda.”

Tulija, haruldaselt toreda välimusega isand, kummardas.

„Preili, palun mind wabandada, et teid tülitan. Mõne sõnaga jutustan teile asjaloo ära: teie sõber, monsieur Soubriet, wõitis praegu kasiinos suure summa... täpisealt üheksasada kuuskümmend tuhat franki... Teie mõistate muudugi, kui tähtis see meile on nii hülkawat mängijat siin niikaua kui wähegi wõimalik kinni pidada... ja ometi on meil teada, et monsieur Soubriet weel täna ära sõidab. Ja ka teidki teian ma juba

asju pakkimat... Noh, preili, kui te seda rutuliist ärajõitu takistate, kui te oma sõbra peale püüate mõjuda ja teda siin weel mõned päewad kinni peate... ütleme, kas wõi nädal aega, siis oleksime teie vastu väga tänulikud...”

„Minu Jumal, aga monsieur Soubriet läks praegu just piletid ostma. Kahe tunni pärast oleme meie juba rongi peal. Teie näete ju ise, et mul wõimalus puudub...”

Wõõras isand kõneles rahulikult edasi:

„Ja kasino juhatus kawatseb niisugusel korral, kui see teil õnnestab, ka teie waewa ilusasti tasuda — näituseks wiiekümne tuhande frangilise kingitusega wõi...”

„Kudas teie ütlesite?” küsis Charlotte, talle otse silmi waadates.

„Ma ütlesin sadatuhat franki, preili. Sadatuhat,“ kordas wõõras isand.

Charlotte hammustas huult.

„Nii siis tahate teie lihtsalt, et ta kõik, mis wõitnud, uuesti kaotaks?“

Wõõras kehtitas olasid ja pomises:

„Mängijad kaotawad lõppude-lõpuks alati... siin wõi mõnes teises paigas... Lühike aja pärast seda raha tal nii kui nii enam ei ole; see raha aga, mis mina teile pakun...“

„See kõik on wäga ilus,“ sõnas Charlotte,

„ütleme ka näituseks, et ma teie soowi täidan; kes wastutab aga selle eest, et ma minu summa ka tõesti saan?“

Wõõras wõttis põuetaskust paberilehe.

„Selle eest wastutab see ishekk, preili, mille ma teie kätte annan ja mille järele teie kahetse päewa pärast meie kassast raha wõite saada.“

Charlotte haaras paberi ja pani ta oma käekotti.

„Hea küll, ma teen kõik, mis wõimalik.“

Üksinda jäädes tundis Charlotte esialgul südametunnistusepina. Et ta aga iseloomu poolest kergemeelne oli, siis mõlles ta peagi:

„Lõppude-lõpuks on ta ju rikas. Aga mis kasu on minul kõigest sellest rahast. Mõne preesi wõi sõrmuse ta nelja wõi wiiesaja louisdori eest muidugi ostab. Aga on see mõni asi! Selsamjal ajal aga on sadatuhat franki...“

Ta unistas... wäiksest suwemajast, wäiksetest õhtutest kaminatule juures. Ta unistas ka toredatest riidetest ja ilusast mööblist... ta unistas... kuid siis äratas Soubriet' hääl tema kõigist neist unistustest.

„Noh, kuidas on: asjad kokku pandud? Kätku, kätku! Mis sul siis on? Miks sa nii halwas meeolus oled?“

„Ma arwan, et see täitsa arusaadaw peaks olema,“ wastas Charlotte. „Meie oleme siin kõigest kaks päewa olnud, kuna sa ometi terweks kuuks siia lubasid jääda. Waewalt jõudsin ma oma riided koost lahti wõtta, kui ma nad jälle kokku pean panema. Kui ma seda oleksin teadnud... siis oleksid sa kindel wõinud olla, et...“

„Enne ei kõnelenud sa sõnagi wastu, nüüd aga...“

„Oli mul selleks siis aega? Sa jooksid ära ja ma jäin üksinda. Kui sa oma siinwiibimise aega tahad lühendada, kui sul siin lõbus ei ole... minu Jumal, muidugi, muidugi, aga nii äkki ära jooksta, ilma et midagi näinud oleksid, ilma et ühtainustki jalutuskäiku ette oleksid wõtnud... mitte midagi... lihtsalt mitte midagi. Mina olen sinu arust koer, keda sa enesega kaasas wead...“

„Kuule, lapsuke,“ tähendas Soubriet, „ma olen piletid juba walmis wõtnud.“

„Sa wõitsid suure summa ja wõid selle jälle kaotada. Aga enam ei räägi ma ka mitte sõnagi.“

Charlotte kummardas reijukasti kohale ja pani wäikides oma kleitid kokku. Soubriet käis tuba mööda edasi ja tagasi. Ta astus akna juure:

öö oli peagi kätte jõudmas; all kasinos särasid heledad aknad.

Soubriet küsis:

„Mis sa siis tahad?“

„Ma ei taha mitte midagi, aga ja minust nii kui nii aru ei saa.“

Alast kostsid orkestrihelid. Neis tundus rõõm, lõbu ja warajane kewade. Charlotte ajas enese sirgu ja näis kõigest sellest mõnu maitawat.

Soubriet küsis jällegi:

„Tahad sa siia jääda?“

„Nädalaks, üheksainukeseks nädalaks,“ wastas Charlotte naeratades.

Mees tõmbas taskust sõidupiletid välja ja rebis nad lõhki.

„Hea küll, meie jääme siia.“

Charlotte ei julgenud teda suudelda ja pomises ainult, seejuures waiba peal lamawate piletikildude peale waadates:

„Mistariwis sa nad lõhki rebisid? Sa oleksid wõinud nad ju tagasi anda.“

Järgmisel päewal läks Soubriet hommikul välja ja jäi hommikusöögiks hiljaks. Ta kõnelas wähe ja jäi kiiresti oma kohwi ära.

„Ma pean kätku ära minema. Mine sina jalutama, wõta omale töld... Enne kella kahetset ära mind oota.“

„Loodetawasti ei lähe sa ometi mitte mängima,“ tähendas Charlotte.

„Oh ei, ei!“ wastas ta toast lahkudes.

Peale lõunasööki läksid nad seltsis teatrisse. Aga kohe peale esimest waatust kadus ta ära, Charloitet üksinda jättes.

Järgmisel päewal kordusid needsamad lood. Wara hommikul teatas Soubriet, et ta ära peab minema, käis kohwil, kadus jällegi, tuli kella kahetse ajal koju ning näitas ennast korra ka teatris.

Charlotte ei julgenud wastu rääkida, seda enam, et neil harwadel silmapilkudel, mil nad kahetse olid, Soubriet haruldaselt tähelepanelik tema wastu oli, ennast wabandas, et ta nii sagedasti teda üksinda jättis, ja üleüldse wäga sõbralik oli.

Charlotte sai aru, et see kõik ainult filmakirjaks oli, et ta oma järjesti-kaswawat ärewust tema eest warjata püüdis. Ta luges tema kahwatu näost, rutulistest liigutustest, salajasest murest. Ta ei julgenud aga temalt järele pärida. Ja mis tarwis ka? Ta tundis teda niiwõrd hästi, et juba ette ära teadis, et ta temalt wastust ei saa. Endamisi mõttes ta: Ta mängib ja kaotab. Kui palju ta aga kaotab?

Kahel, kolmel korral oli ta walmis talle üttema: „Sõidame“ — aga iga kord lõi ta ikka kõhkema. Ta muutus alandlikuks, kannatlikuks, lahkeks, ja püüdis igawiisi temalt tõde teada saada. Kuid Soubriet oli nagu ära soomustatud. Kuid aeg kadus, ja ta muutus ikka murelikumaks. Kui Charlotte tema peale waatas, mõttes ta: „Kui kahwatu ta on, misugused warjud ta filmade alla

on ilmunud. Ta mängib! Ta mängib!" Ja tal hakkas walus selle kohususe pärast, mille ta enese peale wõtnud. Ja see meelepaha ning ärewus kaswasid ühe juhtumise läbi weel suuremaks. Kirjasi, mis Soubriet laua peale unustanud, sai ta teada, et tal äriasjad praegu õige halwad on, et ta sugugi nii rikas ei ole, nagu tema seda ette oli kujutanud, ja et ühe päewaga wõidetud warandus, mille ta nüüd tema süü läbi kaotas, mitte älearune ei olnud, waid ootamata õnn, mis kogu tema elu teiseks oleks muuta wõinud. Siis waldas Charlotte't hirm, kohutaw hirm. Tema ettekujutus töötas wahetpsdamata. Kui ja seda kokkujurutud hammastega ning kinniwajutatud huultega nägi, püüdis ta tema näo pealt ära lugeda, kui suur tema päewane kaotus wõis olla. Nüüd hakkas ta teda juba tagasi hoidma:

"Ära mine ilma minuta wälja, kuuled ja."

Kuid Soubriet lükkas tema pehmet kōrwale.

Kord hommikul nägi Charlotte aias monsieur de Serpigneuri, kes temaga üht ja sedasama teed mööda tuli. Charlotte jooksis teelt kōrwale, et tema tänu eest pääseda.

Ja kõige aja kordas ta enesele ikka ja ikka jälle: "Ma olen kōlwatu naisterahwas."

Wiendal päewal ei suutnud ta enam wälja kannatada ja sõnas:

"Ma palun sind, ära jäta mind üksinda! ära mängi! Sõidame weel täna ära!"

Soubriet aga naeris pilkawalt:

"Mis uus uuju see sul jälle on! Sa tahtsid ju terweks nädalaks siia jääda. Ja nii meie ka jääme."

Charlotte ei suutnud enam magada. Terwed ööd jaalis ta ärkwel olles Soubriet' ajeme juures mööda, seejuures kõige aja endamisi pomises:

"Ta teeb ainult nii, nagu magaks ta; ta kannatab rängasti, waeneke."

Wiimase päewa hommikul, kui Soubriet enast riidesse pani, küsis Charlotte tema käelt:

"Meie sõidame täna õhtul minema, eks?"

"No jah, no jah!" wastas tema ja ruttas minema.

Harilikult andis ta ära minnes Charlottele mitmesuguseid juhatusi. Mispärast ta aga täna äda mitte ei teinud?

Wistiisti wiibisid tema mõtted kusagil mujal. Ta tahtis arwatawasti weel kord mängida, et wähemalt natukenegi wõita ehk weel ülejäänud raha kaotada.

Ühe peal jäi ta aga seisma:

"Kui ma kella ühe ajaks tagasi pole tulnud, siis ära mind hommikueinele oota, waid söö üksinda."

See lihtne ütetus pani Charlotte kohkuma. Maewalt oli Soubriet läinud, kui ta üles kargas, riidesse pani ja tahtis tema järele kasinosse minna. Siis aga mõtles ta: "Ta ütleb mulle, et mul õigust ei ole enast tema asjadesse segada, ja minu juuresolek rööwib temalt meelekindluse täiesti."

Aeg kadus pikkamisi. Charlotte kuulatas iga kobinat ja häälitust koridoris; laul, mis aiaft kostis, pani tema wärisema. Ta mõtles kogu aja: "Nüüd ta kaotab."

Kell lõi kaksteistkümmend, selle järele üks. Charlotte mõtles: "Enam ta tagasi ei tule." Warsti ei ole Soubrietil ijegi tuhandet franki enam järel. Ah, see ei ole enam minewanäolane wõitja! Nüüd on ta ainult õnnetu, kerjus mängija. Siis tuleb aga korraga Charlottele tema leping ja need sadatuhat franki meele, mis ta saab. Päästetud! Soubriet on päästetud! Aga ei. Siin ei ole enam pääsemist. Mis on sadatuhat franki selle järele, kui ta juba miljoni omanik olnud. Ja kui ta ka need sadatuhat franki wastu wõtab, siis wõiwad ju need wäga hõlpsasti kohe sedasama teed minna, nagu teisedki. Ja edasi? Jah, pääsemist enam ei ole...

Ja Charlotte kujutab enesele ette: Soubriet astub jaalist aeda. Kui kerge, kui hea siin on... kaugel mängusaalide kōrwulukustawast kōrast... kui hea oleks siin... magama uinuda... Ah, magama uinuda? Ta tõmbab rewolwri wälja... istub...

Charlotte lööb silmad lahti. Aga see on ju kõik jõe, ja mitte unenägu. Ah, mis annaks ta selle eest, et tema aga tuleks!

Trepi peal kuulouwad sammud... wahest on see tema... Aga ei! Uoh, nüüd on kõik lõpetatud. Ta mõtleb endamisi: "Kuulen ma siia pauku ära? Aga kui ta siiski tagasi tuleb? Ja kui ta enese ehk siinjas toas ära tapab! Minu silmade ees. See on minu, minu süü!" Ei, ei ta ei suudaks seda üle elada. Ta kriiteldab paberilehekeste peale: "Anna mulle andeks...", wõtab wäikse rewolwri wälja ja laeb selle täis. Enam, ta ei karda... "Kui kell seitse lööb, lasen ma enese maha," ütleb ta kindlasti.

Kole aegamisi lööb kaminakell seitse. Masinlikult loeb Charlotte löögid ära ja kuulatab pingul närwidega ka kõige wähemat kobinat koridoris. Sel filmapilgul aga ei ihkagi ta enam surra. Nagu meeleu, keerutab ta tuba mööda ringi.

Korraga kuulouwad trepi peal sammud. Ta tuleb, aga nii aegamisi... Ta lohustab nii weidralt jalgu järele... Nii wõib käia ainult inimene, kelle laul siin ilmas lõpulikult lauldud.

Ta on kõik... kõik maha mänginud...

Charlotte astub laua juure, näeb nagu läbi udu rewolwrit ja sirutab aegamisi käe selle järele wälja.

Siis läheb üks lahti. Walju karjatusega haarab Charlotte rewolwri kätte.

Soubriet peatab teda.

"Pea, mis see siis tähendab?"

Charlotte langeb põlwili:

"Anna andeks."

Ta naeratab:

"On see ärewus kõik ainult sellest, et sa weel asju lahti pole wõtnud?"

Nuukjudes sõnab Charlotte:

OHISTOO ISAMAA ALTARILE.

Seletus ülelignie — Iga erakond võib asja peale oma selsukohast waadata.

„Kas sa... kõige aja... mängisid? Oled sa kõik kaotanud? Kus sinu raha on?“

Naeratades tõstab ta Charlotte üles.

„Minu raha? Noh, minu laps, mis see siis sinuste puutub?... Ah jah, raha on ju Pariisis... pangas... Ega ma siis ometi nii suurt summat kaasas hakanud kandma... Aga nüüd tuleb mul meele, et sul veel midagi saada jäi. Jookse kähku kassinosse...“

Hirmunult weniwad Charlotte silmad pärani lahti... Ta teab kõik! Aga kuidas? — See tšhekk...

„Sa tead siis...?“

„Muidugi, muidugi, ma tean kõik... Muidugi saad sa aru, et sinu soowide äkiline pööre mind petta ei suutnud. Ma kuulasin uksehoidja käest järele, ja seda isandat, kes sinu juures käis, ära tundes sain ma kohe kõigest aru. See on juba wana tuntud wigur. Ja tihtilugu õnnestab ta ka. Kuid seekord mitte. Nad tahtsid, et ma kassinosse tagasi pödraksin: seda ma ka tegin. Kolm korda päewas panin ma oma sada soud kaalu peale... ja oskasin ka niisuguse mängu juures võita. Kohustuse, mis sa oma peale võtsid, oled sa ka hülga-walt täitnud... Pane end ruttu riide — meie peame raha järele minema. Coatüdruk paneb sinu asjad ära.“

Matsi uneta ööd.

Paari nädala eest sain ma Matsiga, kellega ma hea „landsmann“ olen, ja kes Saksa okupatsiooni ajal, ei tea mis põhjusel, linnast plehku oli pannud, jälle pika aja järele turul kokku. Ta näis õlge wäsinud ja roidunud olewat ja haigutas iga sõna juures.

„A—u—h!“ algas ta wentades. „See tuleb kõik sellest äraneetud ärewast ajast. Kul see weel kaua nõnda edasi kestab, siis tahan oma eluga küll lõpuarwet pidama hakata.“

„Nonoh, mlks nii?“ küsisin imestades. „Sinu-sugune julge mees, kes isegi isaariaegset politseid ei kartnud, on korraga araks jäänud!“

„Ei — noh,“ sähwas Mats wahele, „julgest on mul weel küllalt, aga ma ei saa wiimasel ajal enam sugugi magada. Esmalt lamasin ühe tunni sängis, enne kui magama uinusin, mis pisut nõrgestawalt minu terwise peale mõjus, aga nüüd kulub selleks juba kaks tundi, kus ma unetult sängis wäherdan, ja see seisukord läheb iga päewaga ikka hullemaks.“

„Wõlksid ehk mingisugust unerohu tarwitada?“ tähendasin soowitades.

„Jumal hoidku selle eest, — ei seda wõi teha, see on nagu suitsetamine, mil'lest pärast raske lahti on saada. Ma tegin numbrilugemisega katset, — aga sellel ei ole ka mingisugust mõju; nii kui ma sajan olen jõudnud, pean meeles pidama, et fütte numbrit

DEMOKRAATLISEM ABINÕU.

Timuk: Ma ei tapa mitte kirwega ega lõhkewate kuulidega, sest see sünnitaks liig järsku wapustust meie ühiskonnas. Jään ikka truuks oma põhjusmõttele: aegamööda, järk-järguliste uuenduste teel tuleb praegust ilma-korda muuta.

wahale ei jäta, ja siis olen jällegi niisama terane, nagu magama heltes."

„Oige, armas sõber,“ tähendasin mina, „see on juba wana tuttaw lugu. Aga sa wõlks õige korra katset teha ennast tsel wilsil magama uinutada. Sa lamad nimelt sängis, ja nüüd kujuta enesele ette, et sinu säng mitte magamiskambris ei ole, waid pal-konil — rõdul, nii et sa uulitsale näha wõid. Ja tsel pool uulitsat kujuta enesele ette ühte suur- maja, kus wäga palju rahwast käib. Näituseks, „Es-tonia“ teatrimaja, mis wiimasel ajal sõjapõgenejate tõttu enamasti iga õhtu wlimase platsini wälja müü- dud. Aga sellele teatril peab ainult üks wälke kitsas uks olema, millest ainult üks inimene korruga läbi pääseb. Edasi — nüüd kujuta enesele ette, teater, nimelt etendus on lõppenud; publiikum lahkub majast, ja sa näed seda kõike rõdult. Nad ilmuwad üksteise järele läbi kitsa ukse uulitsale. Lugeda ei tohi sa aga inimesi mitte, ainult waadata. Sa silmitsed ja sil- mitsed, nad tulewad kõik ükshaawal jalutades wälja, ja see ei taha sugugi lõppeda, sest teater on tungil täis, ja sa tunned peagi wäsimust, seda igawat rongikäiku ja kõiki neld ükskõikseid nägusid waadates, — noh, ja enne kui tuhat inimest teatrist wälja tulnud, uinud sa juba nagu mutt mullahunnikus.“

„Tore, tore!“ hõiskas Mats. See näib suurepära- line abinõu olewat; „ma tahan sellega kohe täna õhtu katset teha.“

Aga järgmisel hommikul halgutas Mats weel roh- kem ja näis weel wiltsam olewat kui harilikult.

„Ah, sinu õpetusest ei olnud mul mingisugust kasu,“ ütles ta kaebawa häälega, „ma jäin täna hom- mikul alles kella nelja ajal magama. Esite awaldas see mu peale õige head mõju, aga siis hakkas minu ettekujutamise wõim ikka rohkem arenema ja kõik, mis ma oma rahu kasuks saawutanud, läks korruga ka- duma.“

Ma kujutasin enesele kõik nõnda ette, nagu sa mulle õpetasid, ja inimesed tulid ka tõesti teatrist ja ma wäsisin õige hästi neid waadates. Aga siis tuli mulle järsku meele, nende nägusid ka pisut lähe- malt silmitseda, ja seal — sarwik söõgu neid! Ilmu- sid mu ette igasugused wastikud näod, kes mulle mu elus wäga palju meelehärma on sünnitanud.

Seal tuli kohtupristaw, kes sügisel mu talwe- palitu üles kirjutas ja pärast oksjonil ära müüs, nii et ma nüüd weebruarikuul õhukese suwepalituga ringi pean jooksuma, siis mu majaperemees, kes mulle juba kolmandat korda kümme marka üüri juure lisas, siis tuttaw lihunik, kes mind loomaliha asemel kebuse-

lihaga õnnestas, siis tsaariaegne kuberner Korostowetz, kes mind alati taga kiusas ja mind ühel ilusal tunnil külmale maale ähwardas saata, siis kuri tseksur oma süllapikkuse punase pliatsiga, siis wabaherra Seckendorf, kes kewadel meie Eesti rahwast wabastama tuli ja mulle näpitse sabasse pani, ja siis — noh, ma ei taha kõiki inimesi nimetada, aga siis ilmusid weel kaks minu kõige suuremat weriwaenlast, ja kui ma neid nägin, siis kargas mu hing täis, uni oli korraga kadunud ja ma ei saanud enam kudagi enne hommikut magama jääda.“

Ma jäin mõtlema.

„Hm-hm! Siis peame teist abinõu katsuma. Teatri ja inimestega ei ole sul midagi peale hakata, armas Mats. Aga tee õige korra katset süüta loomadega. Kujuta enesele ette ühte suurt põldu wõi karjamaad ja selle taga suurt lauta, aga ka ainult ühe wäikse uksega, millest loomad ükskhaawal karjamaale tulewad, niisama nagu inimesed teatrilt. Niisugusel korral ei saa sa enesele midagi sellesarnast, mis sind äritaks, ette kujutada ja uinud peagi magusalt magama.“

Mats tänas mind südamlikult ja lubas kõik teha, nagu talle õpetasin.

Kui ma aga järgmisel hommikul Matsiga jälle turul kokku puutusin, pani mind tema wälimus otse kohkuma. Ta oli nii wäsinud ja nõrk, et waewalt weel jalul jõudis seista.

„Oh sa taewa heldus, täna õösel ei saanud ma sugugi magada!“ kaebas ta peaaegu nuttes.

„Ja mispärast mitte?“

„Ma tegin kõik täpisealt, nagu sa mulle õpetasid. Ma heitsin sängi, mu waimusilma ette awanes suur karjamaa ja selle taga suur laut, millel ainult üks wäike uks wäljakäiguks oli. Üksest pidid lammad tulema, nii oli minu soow ja tahtmine. Aga ei ilmunud ühtki lammast, waid sead. Üks siga teise järele, ja aeg läks edasi, ja ma lugesin juba tuhat siga, siis kaks tuhat, kolm tuhat, ma jõudsin lugemiselega juba wiie tuhandeni, ja wiimaks kihast terwe karjamaa sigadest, ja need olid nimelt need tuhanded sead, mis sakslased mõõdaläinud suwel meie maalt riisusid ja oma „Vaterlandi“ wedasid, ja millest meie sugusele mitte loodigi hamba alla ei sattunud. Jah, nüüd ei suutnud ma ennast enam taltsutada ja hirmus wiha ja kättetasumisehimu wõttis mu üle wõimust. Nagu maost nõelatud kargasin sängist üles ja ei julenud enam pikali heita, kartes, et ma ehk jällegi sigadest und näen, mis mu peale, et ma wiimase ajal südamehaigust põen, surmawalt mõjuda wõiks.“

„Gummiplonks“.

Sissekukkumine.

„Ma ostsin sada muna, ja maksin wiiskümmend kopikat tükist, nüüd tulin aga arusaamisele, et need munad weel sellest ajast pärit on, kus nende eest ainult kaks kopikat tükist maksti.“

Wargad.

Oö.

Sadas wihma. Tee peal läiksid porilombid, millesse wankriatrad rummuni wajusid, kui talumees liina ehk linnast koju sõitis.

Tuul mühisest raagus puude ladwus, puistates laiali wiimapiisku, ja mõned kolletanud lehed lendasid kaugele põllu peale.

Oli hiis sügis.

Taewas liikusid tumedad, rasked pilwed, kui enesetapja mõtted, ja sadas, sadas, sadas...

Teed mõõda läksid kaks wäsinud kogu, astudes raskelt mudasse, porilompidesse, kuhu juhtus, nii et mudapritsmed lendasid laiali.

„Ma ei suuda enam, Sass,“ sõnas üks neist seisma jäädes. Ta hambad plagisesid ja keha wärises, nagu oleks tal külm olnud, ehk ta wäikene kogu küll üleni riiete sisse oli mähitud.

„Tont sind wõtku,“ kirus teine ja waatas wihaselt oma seltsimehe peale. Ta suur, tugew kogu ei kartnud ei wäsimust ega haigust; selgepärast ei tundnud ta ka seltsimehe wastu halastust. „Ega me ometi sia tuule ja wihma kätte ei wõi jääda.“

„Äine üksi,“ sõnas see ja istus tee ääre märja rohu peale. Tal oli palawik. Ikka enam ja enam hakkas ta keha wärisema.

Sass waatas nõutalt seltsimehe peale.

„Me peaksime katsuma ometi järgmise külani minna, ehk saame sealt oömaja... Ants, kuule...“

Ants ei kuulnud. Kostis ainult hammaste plagin ja walus hoigamine.

„Nad ei anna oömaja,“ sai ta wiimaks wastata.

„Nad tunnewad meid.“

Sass wälkis. Wiimaks istus ka tema Antsu kõrwale rohu peale ja kuulatas tuule mühinat.

„Oleks süüagi,“ õnkas Ants. „Ehk läheks siis haigus mõõda.“

„Otsa peremees oli täna endale laadalt uue hobuse ostnud,“ sõnas Sass, jättes tähelepanemata Antsu sõnad. „Wana oli jala ära nikastanud...“

„Hu—u, kui külm,“ lödistas Ants.

„Nüüd on tal kaks hobust,“ jätkas Sass. „Teise laseb ta wist maha... Mis wigase hobusega teha! Ja pealegi on see wana.“

Sass wälkis ja jäi uuesti mõtetesse. Ants mässis enda tublimini palitu sisse ja püüdis hingeauruga wärisewaid käsi soendada. Tuul aga mühisest ja wihma sadas... Oö oli pime ja must.

„Koera neil ei ole,“ jätkas natukese aja pärast Sass. „Oö on ka niisugune... Sa istuksid hobuse selga...“

Ants waatas arusaamatalt Sassi peale. Aga läbi pimeduse ei näinud ta midagi.

„Ma olen haige,“ sõnas ta.

Sass wihastas.

„Tont wõtku! Sa oled haige!.. Nagu mõni wana naine... Ega me sellepärast weel surema ei wõi hakata!“

Sassi tugewale loomule oii haigus tundmata. Sellepärast ei uskunud ta ka seltsimehe häda. Tema meelest oli see ainult argus. Inimene kardab, tunneb hirmu, ta iseloom on nõrk ja ta jääb haigeks. Tugewa iseloomu juures pole haigust.

„Argpüks,“ sõnas Sass.

„Waletad...“ kähistas Ants, nii et Sass ehmatanult ringi waatas. „Ma ei ole argpüks!“

Ta ajas enese tuikudes üles ja sõnas:

„Lähme.“

Aga ta hambad plagisesid weel rohkem ja keha wärises.

„Waat' niisugune on mees,“ ütles Sass julgustades ja tõusis ka üles. „Nii ei saa haigus wõimust.“

Nad läksid edasi. Sass toetas tasakesi Antsu ja julgustas teda. Ants aga ei rääkinud midagi. Kõwasti püüdis ta plagisewaid hambaid kokku suruda ja tuikus mööda porist teed.

Puude wahelt wiiksid mõned tuled, mis nii üksikud, mahajäetud olid, nagu oleksid nad pimedusse ära eksinud.

„Otsa talu,“ sosistas Sass. „Siin ei ole koeri.“

„Hea oleks tuppa soendada minna,“ sõnas Ants ja waatas igatsewalt tulede poole. „Aga meid ei lasta sisse.“

„Me maksame kätte,“ sosistas Sass wihaselt. „Me oleme ka inimesed — niisamasugused inimesed kui nemadki... Mitte endi süü pärast ei ole me sarnased.“

Nad pöörasid tee pealt kõrwale ja hakkasid mööda märga heinamaad sammuma, mille peal kaswasid siin ja seal arwad pöösad. Heinamaa oli märg ja katkenud saabastesse tungis külm wesi.

Nad ronisid üle lagunenu aia, mis Otsa põldusid piiras, ja jõudsid tumedate hoonete wähele.

Antsu külmawärinad olid vähemaks jäänud.

„Sa tahad hobuse ära tuua,“ küsis ta.

Sass ei wistanud midagi. Ta jäi seisma ja kuulatas.

„Nad on wist juba magama läinud,“ sosistas ta siis ja käskis Antsu wahti pidama jääda.

Ants istus sõnakuulelikult maas lamawa paku peale ja mässis enese hoolega märja palitu sisse, walmistades ootama. Sass aga kadus pimedusse.

Wihmasadu oli wahepeal üle jäänud, aga tuul mühis wäljemini. Wingudes keerles ta põldudel ringi, raputades puud ja pöösaid. Kaugel hakkas tae-waserw kumama. Seal oli tulekahju. Ja punane kuma hüppas, kargas, wärises pilwedel, kord suurenedes, kord vähenedes, ja wastu walgest mustendasid puude raagus oksad. Küläs hulus koer.

Antsu hakkasid uuesti külmawärinad piinama, millele lisaks tuli õudsuse tunne. Pärani silmil waatas ta tulekahju poole ja oigas.

Pimedusest kaswas wälja Sassi kogu.

„Tuleb keegi?“ küsis ta tasakesi.

„Tulekahju,“ loigas Ants.

„Argpüks,“ wihastas Sass. „Katsu, et sa wait oled!.. Ma tulen kohe...“

Ja jälle kadus ta pimedusse.

Küläs hulus koer...

Antsu peas läksid kõik mõtted segi. Lõualuu wärises kramplikult. Mõistust aga waldas meeletu hirm. Ta oli peaaegu walmis huluma ühes koeraga. Käärus, nagu tondi kuju, koonutas ta paku peal, kuna punane helk teda wahetewahel walgustas.

„Surm tuleb, surm tuleb,“ ägas ta. Nüüd wärisesid kõik keha liikmed: pea, käed, jalad hüppasid, nagu oleks neid nõõrist tõmmatud.

„Surm tuleb, surm tuleb...“

Hakkas jälle wilma sadama. Tulekahju kuma wähenes. Koer wakis.

Jälle mattis pimedus kõik oma hõlma.

„Käes... Lähme ruttu,“ sosistas Sassi hääl pimedusest ja kaks musta kogu ilmusid nähtawale.

Ants ei wistanud midagi.

„Lähme,“ kordas Sass, „tõugates teda õlast. „Hobune on käes.“

„Surm tuleb, surm tuleb,“ ägas Ants.

Sassi südames tuksatas midagi. Ta hüüdis tasa: „Ants, Ants... Kas sa ei kuule?“

„Surm tuleb, surm tuleb,“ sõnas Ants.

Sass tõstis Antsu kui lapse üles ja pani hobuse selga. Siis liikusid nad kähku edasi. Sass hoidis ühe käega Antsu kinni ja teise käega talutas ta hobust.

Keegi ei märganud neid. Rahulikult jõudsid nad metsa.

Pühkides näolt wihmapiliske, peatas Sass kuus-kede warjus. Hobune jäi ka seisma ja hakkas, pead wälja sirutades, maast rohtu otsima.

Puude wahelt paistis lagunenu heinaküüni kogu. Sass juhtis hobuse sinna ja kandis Antsu küüni.

„Surm tuleb, surm tuleb,“ sosistas Ants, wajudes märja põranda peale.

Sass istus ta kõrwale ja sosistas:

„Ants, sa teed nalja... Surm ei tule weel...“

Ta silmist jooksid pisarad.

„Me oleme seltsis kaswanud, seltsis rännanud, seltsis warastanud, meid on seltsis pekstud, ja nüüd jätab sa mu maha!“

Walus oigamine tuli Sassi rinnust kuuldawale.

„Mis hakkab ma üksi tegema... Kuidas saadan ma pimedad sügisööd mööda... Ants, mul pole rohkem sõpru, kui sina...“

Suured pisarad wajusid Sassi palet mööda alla ja kadusid märja palitu woltide wähele. Ants tuli pikkamisi meelemärkusele.

„Anna andeks,“ ohkas ta. „Ma olen halge... Ma suren... See ei olnud argus...“

„Ei, sa ei sure, sa ei sure,“ sosistas Sass ja kramplik nutuhoog raputas ta õigu.

„Aga Sass,“ imestas Ants. „Sass...“

„Sul on õigus,“ sõnas Sass ja pühkis pisarad silmist. „Ainult naised ja lapsed nutawad.“

„Kas tuletad wahest ka mind meeles, kui ma surnud olen?“

„Ei tea,“ wastas Sass tumedalt ja ta pea wajus rinnale. „Ehk wahest tuletan.“

Nad waikisid. Wiim plagises wastu küüni lagunenud katust ja tuul liikus mööda nurki.

„Ei maksa meele tuletada,“ jätkas Ants. „See rikkub ainult tuju ja kasu pole temast midagi... Nüüd suren mina, ükskord sured ka sina ja kellelegi pole see tähtis, kas me ilmas oleme elanud või ei... Ainult kaks hulgust on vähem.“

„Inimesed on walelikud ja õelad,“ wastas Sass. „Aga ma tasun weel endi eest neile kätte.“

„Ei maksa... Nad lähewad weel õelamaiks.“

Ja jällegi waikisid nad kaua. Änts kaotas uuesti meelemärguse ja hakkas jampsima.

Wäljast kostis hobuse jalgade kabin ja rohu krompsumine.

Sass ei nutnud enam. Mehine ja kindel seisis ta sõbra ees ja waatas saatusele julgelt silma. Ja tundus, nagu oleks saatust siinsamas pimedas nurgas konutanud ja tasakesi naerda kihlstanud.

„Surm tuleb, surm tuleb,“ sosistas weel kord Ants ja sirutas jalad wälja.

„Surm tuli,“ ohkas Sass tumedalt, pigistades seltsimehe külmenewat kätt.

Siis astus ta kindlal sammul küünist wälja.

Hobuse poole waadates märkas ta esimest korda, et see lonkas. Hobune oli wigane. Ta oli wigase hobuse warastanud!

Metsik wiha wõttis Sassi üle wõimust. Kõik sapp, mis kogunud ajajooksul hingesse, püüdis leida endale wäljapääseteed.

„Kur-rat,“ sosistas Sass ja tormas hobuse kallale, hakates seda wihasele rusikatega taguma. Hobune tõstis pead ja komberdas kärmele kolme jala peal emale, närides hammaste wahel märga rohtu.

Järgmisel päewal leidsid paljud taluperemehed, et nende altades waras oli käinud. Imelikul kombel oli ära õige wähe wiidud. Aga kahju oli siiski suur, sest waras oli kõik ära lõhkunud ja rüwetanud, mis kaasa polnud sünninud wõtta.

Hea nõu.

„Ah, ma olen nii wihane, et terve ilma pihuks ja põrmuks teeksin!“

„Siis annan sulle head nõu: hakka puid raiuma ja kiwa lõhkuma.“

Arimehel weab ikka.

Sell: „Herra Tipsmann, kohtupristaw käis siin ja pani kogu meie kaubaladu pitsari alla!“

Kaupmees: „Jumalale tänu! Nüüd saan ma ka neist kümnetuhandest toosist saapakreemist lahti, mida enam keegi osta ei tahtnud.“

Kah kursi järele.

Aiapapa: „See on aga otse häbemata, armas Eduard, kuue kuu eest, kui sa ennast minu tütreaga kihlasid, lubasin sulle wiistuhat rubla kaasawaraks, ja täna laulatuse eel, nõuad sa kakskümmendwiis tuhat!“

Wäimees: „Kahetsen wäga, aga ei wõi midagi parata; rahawäärtus on selle aja jooksul niipalju langenud.“

Karnewali printsi kroonimine.*)

Jant ühes waatuses.

Tegelased: Herold.
Karnewali prints.
Narrid ja narrikesed.

—o—

Herold.

Nõndanimetatud mõistuse- ja kainusediktatur on tänaseks ööks oma walitsuskepi maha pannud — narrus on oma diktatori wälja kuulutanud — meie oleme wõitnud. Langenud wastast ära häwitada on iga uue walitsuse kohus. Ka meie algame karnewali walitsust sellega, et täna mõistusele jalahoobi andame — sarwik wõtku sind! Sina wana koidepesa! Sina wilets wahesein, mille taha pedantide wäiklus ja silmakirjalikkus ennast häbelikult peidab, olgu täna häwitatud! (Saatkonnale.) Narrid ja narrikesed, naerge kord kogu ilma wäikluse ja siimakirjalikkuse peale!

Narrid.
(naerawad)

Hahaha!

Herold.

Naerge palju wäljemalt ja südamlikumalt!

Narrid.

Hahahaha!

Herold.

Naerge weel kord ja õige tugewasti!

Narrid.

Hahahaha!

Herold.

Küllalt! Ma tänan teid!

Herold.

Nüüd oleme wabad inimesed! Kellelgi ei ole täna meile midagi käskida! — See ei wõi kauem enam nõnda kesta! Meie oleme selleks narrid küllalt, et endile täna isewalitseja walime. Ma olen selleks teie seast juba ühe wälja walinud — tore poiss! — (Karnewali printsile.) Jsand Karnewalski, tule siia! Meie tahame sind täna endi isewalitsejaks kroonida! Noh, tule omel siia, wennake, sa oled selleks rumal küllalt. Ja ma arwan, et teie, mu armsad narrid ja narrikesed, sellega nõus olete?

Narrid.

Ja! Ja! Ta saagu meie isewalitsejaks!

Herold.

Wäga hea! Nüüd istu siia kroonimisetroonile. Ara karda midagi, ta ei ole tuline ja ei tee sulle häda. Terve tseremonia on õige lühike.

(Narridele.) Laske kõik põlwli ja kumardage maani. Ka kõige paksemad teie seast tehku seda.

*) „Estonias“ Karnewali-pidul ette kantud.

Keegi ei tohi ennast eraldada — vastasel korral eraldatakse teda teiste seast! — Narrid ja narrikesed, teie olete teda nüüd austanud ja teile on nüüd lubatud üles tõusta. (Kumardades printsile.) Kõrgeaoline narrid narr ja rahwa poolt ühel häälel wallitud kõrgus! Waha rahwas, kes täna ühtki seadust enese kohta makswaks ei tunnista, on sinu tänaseks ööks Karnewal printsiks ja oma isewalitsejaks ülendanud. (Narridele.) Antagu kroonimismärgid siia. (Printsile.) Meie oleme neid sulle tänaseks ööks laenanud, et sa oma hiilguses ja oma au kohaselt ette wõiksid astuda. (Heroldile antakse kroonimismärgid.) Wõta siin see kodujänesenahast tehtud hermelin-mantel. Kõige suurem lambapea wõib teda rahullkult kanda; sest tema isik on puutumata. Hädakorral wõid sa teda pandiks panna, kui kedagi peaks leiduma, kes selle peale midagi laenata julgeb.

Wõta siin see walitsuskepp (annab suure supikulbi). Olguse ja õigluse simbolina. Sinu walitsuse juhtsõna olgu: „Tee kõigi'e ülekohut ja ära karda midagi“, sest lollisid on ilmas weel küllalt, kes sinust aru saawad.

Ja nüüd weel wõta siin see riigiõun. (Annab suure kapsapea puust ristiga!) Eht Kadalakõõla kapsas — naela hind 1 rbl. 50 kop. — see on su oma aususe peegel — waata sinna sisse ja ära imesta, kui sulle kapsapea wastu naeratab.

Nüüd oled sa walmis kroonitud, küps walitsemiseks ja sinu isik on püha ja puutumata.

Ja nüüd, narrid ja narrikesed, heitke kõik kõhu peale, kellel seda mitte ei ole, maa peale. Ja austage oma isewalitsejat. Tehke kõik tema poolt wäljaantud seaduse järele: „Midagi ei ole keelatud, — kõik on lubatud!“ Sellepärast pange hoo'ega tähele, et keegi seadust ei rikku! Olge truud alamad, austage ja armastage oma isewalitsejat ja hüüdke temale kolm korda: Meie Majesteet prints Karnewal elagu!

Narrid.

Elagu! Elagu! Elagu!

(Muusika mängib tuschi.)

Herold.

Majesteet, prints Karnewal, peab oma troonikõne.

Troonikõne.

Meie Jumala armust Prints Karnewal, narruse kuningas, lolluse würost jne. jne. oleme kõigearmulikumalt heaks arwanud oma esiwanemate trooni wastu wõtta. Meie terwitame teid omas wankumata narruses ja loodame, et teie, mu truud alamad, igasugusele jänditegemistele walmis olete, et teil head tahtmist ei puudu kõiki siinolejaid lõbustada, et keegi tänasel ööl igawust ei tunneks. Ma tänan teid teie auawalduse eest, mis teie truualamisest narrusest tunnistust annab, ja ma olen selles kindel, et teie igasugusest kõinusest ja mõistusest, kui teie sellega ehk peaksite kokku puutama, läilusega eemale põgenete.

Narrid, kes teie kõik olete — ja teie, kes endid meie armust kõige suuremateks wõlde pidada, meie peame teile midagi kurba teatama, mis meie tundlikule südamele apris wäga haiget teeb.

Inimsus saab iga päewaga targemaks, mõistus hakkab ikka rohkem ja rohkem maad wõtma ja rumalus hakkab wälja surema.

Kuhu peaks see meid wiima? Minu ministrid, kelmuses hästi kogenud tööjõud, on kõik abinõud tarwitusele wõtnud, et seda weeuputust eemale juhtida ja rahwast pimeduses hoida — aga ilm on kuri ja ei taha meie wägewust ja suurust enam uskuda. Meie oleme oma narrusega lõpule jõudnud. — Seda haledat imapõõret pealt waadates peaksime meie isiklikult oma mõistuse kaotama, kui meil seda oleks — aga Jumalale tänu, meil ei ole seda — meie Majesteetlik sõna selle peale, meil ei ole seda. — Seda häda silmas pidades oleme siis otsustanud walitsuseohje jälle oma kätte wõtta.

Mis meie riigi seesmisesse korrasse puutub, siis wõib seda kõige eeskujulikumaks nimetada. Kõik on kõige narrilikumas korratuses. Narr loob hulga teisi narrisid, ja kes nõus ei ole, seda sunnitakse selleks, see on meie riigi kõige tähtsam põhjuseadus. Narrus sunnitab narrust ja kõige suuremad narrid wõiwad minu Majesteetliku tänu peale julged olla.

Sellepärast olge äärmiselt rõõmsad ja lustilised ja unustage lõbusas joowasustuses praegust elukibedust ja maitsege waimustusega neid magususi, mida meie oma heldest armust teile täna walmistada oleme lasknud.

Nii kaugelt kui meie walitsuskepp ulatab, nii palju kui meie walitsuses weel ustawaid alamaid peaks leiduma, tahame meie kõikidele narridele, narrikestele ja narride narridele armulik ja heatahtlik walitseja olla. Kes minu riigist, enne kui kukk kolm korda on laulnud, lahkuma peaks, tuleb kui riigikorra lõhkuja ja rewolutsionär kõige waljemalt nuhelda. Meie tänane narrideriigi ainuwalitsus elagu! Hurrah!

(Muusika mängib tuschi.)

Lüga palju nõutud.

Wõõras (pahandades): „Minu uued püksid on lõhki kistud ja nüüd, sel ajal, kus riie nii kallis on.“

Koera omanik (õlgu kehitades): Teie narrisite koera, ja ta hammustas teid, pidi ta sellega wahest kuni sõja lõpuni ootama.“

Oksjonil.

Kohtupristaw: „Üks wana hiirelõks..!“

Hääl: „Wiis penni!“

Kohtupristaw: „.... tükk raswa on weel sees!“

Tosin hääli (läbisegamine): „Kaks marka... kolm marka... neli marka..!“

Lapid.

Johannes kiskus püksid katki. Ema pani lapid peale ja ütles:

„Wõrukaelad käiwad lapitud pükstega.“

Ohtul tuli onu wõõraks. Tal oiid sinised prillid ninal.

Johannes ütles emale:

„Onu on wõrukael: tal on nõo peal lapid.“

Ch.

Ajakohased muinasjutud

1. Kuul.

Oli padrun. Padrunis oli kuul. Kuul oli padruniga teiste kuulide seas padrunitaskus.

Akki wõtsid sõrmed kuuli padruniga taskust välja.

Kuul mõtles: „Kitsas oli, olen wabaduses.“

Sõrmed panid kuuli ühes padruniga püssi.

Kuul mõtles püssitorust läbi wahtides: „Mõnus on selle pikksilmaga waba ilma wahtida.“

Sõrmed surusid kukke. Käis pauk. Kuul lendas ja mõtles: „Tahtsin lennata ja lendan!“

Kuul lendas wihisedes taskuraamatusse, mis sõjamehe rinna kohal, ja mõtles: „Ma ei soowi tõkkeid teel! Olen juba niisugusena sündinud!“

Ja kuul tungis läbi taskuraamatu sõjamehe südamesse.

„Ah, wõrukael!“ hüüdis sõdur, tõstis käe rinna ja langes maha.

„Ei meeldi mul wabaduses,“ mõtles kuul sõduri rinnas: „Elan parem siin, juues wärsket südamewerd.“

Natuke aega hiljem wõttis arst kuuli sõduri rinnast välja ja laskis laatsareti pühkmekasil wisata, kus ka teisi kuulid oli.

1. Wennastus.

Kass püüdis hiire kinni ja tahtis alla neelata.

Hiir kaitses:

„Ka mina tahan elada! Me oleme kõik üheõiguslised selle päikese all.“

Kass wastas:

„Ma ei waidle wastu, et me üheõiguslised oleme.“

Kui sa ei taha, et ma sind ära söön, siis söö sa mind. Ma ei waidle wastu.“

Hiir jooksis kassi ümber siia-sinna. Lõpuks tuli ikkagi otsusele, et kassi ära süüa ei jõua, ja ütles:

„Sa wõitsid, — õgi mind!“

3. Iseseiswus.

Oli põõsas. Põõsas õitsesid lilled. Tuul liigutas põõsast ja oksad kõikusid ühes lilledega.

Siis nurisesid lilled:

„Ei, me ei taha põõsa pilli järele tantsida! Oleme iseseiswad!“

Ja lilled hüppasid okste pealt maha.

Kuid lilled närbusid ja mädanesisid ära, aga põõsas tantsis ikkagi lõbusalt.

4. Wara.

Waene sulane teenis weel waesemat peremeest. Hommikuti tahtis sulane kaua magada.

„Sellepärast olen waene, et teenijad mind wae-seks magawad,“ ütles kord peremees sulast äratades.

Sulane nägi aga parajasti unes, et ta hulk wara oli saanud. Ta ütles pahaselt peremehele:

„Ise oled waene ja ei lase ka teisi magades rikkaks saada.“

Määratud ajal.

— Paul, teie armastate mind?

— Südamest!.. Teie küsimus paneb mind imes-tama. Teie teate ju, et mu armastusel teie wastu piir-isid ei ole. Ka lõpmata ilmaruumis ei leiaks ma oma tundmustele piirisid. . . Ma põlen armastusest teie wastu!..

— Ma usun seda. . .

— Elsa. . . Ma wõin kõik teha, mis teie aga soo-wite, et oma armastust teie wastu üles näidata. Ma wõin wastikut Wene keele ja ajaöö kooliõpetajat suudelda, ma wõin teie tõttu korralikult gümnaasju-mis käia. . . Kõik, kõik teie pärast. . .

— Ah, ei maksa Paul, ma ei taha teile piina walmistada. . . Teie olete mulle liiga armas. . .

— Kuda teie ütlesite: armas?! Hea küll, siis kannatan ma kõik piinad välja. . . Tänesest päewast peale õpin ma isegi Ladina keele tunnid selgeks. . . Ma kannatan mehelikult seda piina, ma jätan ajutiselt jala-palli mängu ja isegi suitsetamise maha. . . Kõik, kõik teie pärast. . . Ma tahan teid oma kätel kanda. . . kanda kusagile kaugele, weel tundmata saare peale. . . See on ükskõik! Ma tahan oma kätega kõik roomajad elajad, kes on saare peale sooja kliima tõttu sigine-nud, ära tappa, kõik metsinimesed, terve sugu ja meie jääme üksi! Ja kui neid ka miljon oleks, kõik skalpeeriks ma ära! See on mulle ükskõik! Ja meie teiega kahekesi jääksime ööpikult kuulama, waataksime päikse tõusu ja kuu warjutust ja sööksime kee-latud puu wilja. . . See on mulle täiesti ükskõik!

— Ma näen, teie armastate mind. . .

— Kahtlemata! Aga see ei ole armastus, see on tulekahju, Weesuwi tulepurtskaw mägi, Soodom ja Komorra. . . Kui ma teid esimest korda nägin, panin käe oma südame peale ja ütlesin: temaga lähnen ma tulest ja weest läbi. . . Ma hakkasin teid armastama. Maailm oli mulle kitsas ja tühine, aga teiega otsata lai ja sügaw, kuid ikkagi ei mahu minu armastus te-masse! Terwe minu elu on teie päral! See on mulle täiesti ükskõik!..

— Usun, usun Paul. Ma ootan teid homme ja määran teiega „trehwamise“.

— Teie. . . Oodata! Ei ma ei tule, waid ma len-dan sinna armastuse tiiwul, oma unistuste pilwedest lasen ma alla. . . Aga kuhu?

— Peetri ausamba juure kell pool kümme õhtul. . .

— Ma tulen tingimata. Ma raputan enesest elu mured maha ja annan oma tundmustele woli. . .

— Ma saan teid ootama, Paul. . . Arge ära unus-tage!

— Ara unustada!? ära unustada minu elus kõige õnnelikumat tundi. . . O, missugune kurikawalus teie sõnades peitub. . . Ma tulen. . . Wabandage, mis kella ajal teie ütlesite?..

— Pool kümme.

— Wõimata, Elsa, täiesti wõimata. Teie teate ju wäga hästi, et peale kella 9 uulitsatel käimine keelatud on.

Surmast tugewam.

A. Kuprint järelle P. Lõke.

„Jumalaga...“

„Ah ei armsam... Ära ütle jumalaga... Nägemiseni...“

„Jumalaga...“

„Tähendab... mitte iialgi?“

„Sa tead iseäi... Jumalaga.“

„Mitte iialgi?“

Ta ei leidnud vastust selle kirgliku küsimise peale. Ta oli rõõmus, et võis ära sõita, rebides viimaks ometi puruks selle piinawa, kolmeaastase tüütawa sideme, kuid segane häledusetunne ei lubanud teda halastamata olla.

Teine kell kõlles.

Ülewast waquniefiselt nägi ta teda platwormil seiswat, nii wäikest ja kurba, nii tuttawa näoga, sellesfamas ammututtawas riides... Ja talle tuli meele kellegi nalihamba ütetus: „Tihhi on armastuses põgenemine wõit“.

Ta sõnas kannatamatalt:

„Misjaoks tuletada meele sajanDET korda ühte ja sedasama? Jõudsi meie mõlemad otsusele, et lahkimine on möödapääsemata.“

Naisterahwas wastas waewalt kuuldawalt:

„Ja. Sa tahtsid seda...“

„Aga sina? Kas sa just enne seda ei olnud minuga ühel nõul? Wõi on sulle weel wähe nendest alandustest, mida me selles abielus pidime kolmekesi kannatama?“

Naisterahwas wai kis. Mees leidis tema piigul sarnadust targa ja truu koeraga, keda pere-meis äkilises wihatujus peksnud.

Kell hakkas tirisedes helisema, wai kis natukeseks ajaks ja üksteise järel kõlajid kolm pikaldast, wafu helinat.

Mees läks alla, ja naine tõstis juba loori wiimaseks jumalagajätte suudluseks, kui korraga ootamata mõte teda tuikumä pani.

„Mu kallis,“ sõjistas ta hingeldades. „Mu kallis... weel üks wiimane palwe...“

„Mis?“

„Meie lahkume praegu... Jgawesti... Ma tean, sa ei armasta mind enam... Kuid... kingi mulle weel üks tund... Waata — nüüd on kell kolmweerand üksteistkümmend. Anna mulle sõna, et täna kell kaksteistkümmend sa mind meele tuletad... See ei ole jul ju raske?“

Mees hakkas naerma.

„Hea küll. Selles pole midagi rasket. Kuid misjaoks sa seda palud?“

„Sa annad sõna?“

„Jah. Annan sõna. Kuid mispärast sa küsid minult seda?“

„Näed. Selsamal ajal, minuti ja sekundi pealt,

mõllen mina sinu peale. Mõllen kõige oma tahtejõuga, kõige oma armastuse jõuga. Kes teab? Wõib olla, et tahtejõul ei ole olemas kaugust, ja me näeme teineteist weel kord.“

„Kui imelikult sa räägid...“

„Kuid pea meeles, sa andsid sõna...“

„Ma pean seda. Ära muretse.“

„Sa mõtled tugewalt, sügawalt, kirglikult?“

„Ja-ja. Jumalaga.“

„Nägemiseni...“

Ta istus kupees ja kuulatas wastu tahtmist rataste ühetoonilist naksumist... Imelik-rõõmus wabaduse tunne kadus peaaegu filmapiikselt tema hingest, andes aset ootamatale, tuhmiise, wälakanatamatale kurbusele. Mingisugune saladuslik jõud kutsus wälja halastamata selgusega ta mälestuses selle romaani kõige peenemad, kõige tühi semad peensused, mida ta praegu just oli lõpetanud, kergetusega lugedes läbi tema wiimase lehekülse. Miks ei läinud tema meelest need suure kuuletaja paar laulurida:

Kuid möödanenud päwi kurbus, piin,

Just nagu kihisew ja kallis wiin,

Ta mida wanem, seda kangem on.

Rataste põrin, laterna punase eesriide liikumine, masina närwilised wiled ei lasknud teda magada... Aga mõte lendas ikka kangekaelsemalt kurwa, wäikse, ammu tuttawa, mahajäetud naisterahwa juure. Nüüd see uhke, wabaduse armastaja inimene oleks annud kõik oma uhkuse ja oma wabaduse üheainsa sekundi eest, et ainult enesest mahajäetud naisterahwast näha.

Ja korraga filmi awades, nagu minutilisest tukkumisest ärgates, nägi ta teda oma ees istumas diiwani peal, kaetud linase illiriidega... Ta ei rääkinud midagi, kuid ta filmadest paistis lõp mata armastus ja etteheide.

„Kes sa oled? Miks oled sa siin?!“ karjus mees, karates ehmatanult üles oma kohalt.

Naisterahwas kõigutas kurwalt pead ja wafus filmapiikselt laiali, kui hommikueelne udu.

Teisel päewal sai mees teada, et temast mahajäetud naisterahwas oli enese selsamal ööl ära kihwtitanud, kui ta linnast ära sõitis.

Inimese siht.

Läks inimene ja sülgas kolm korda.

Ta läks edasi, süljed jäid maha.

Ja ütles üks sülg teisele:

„Me oleme siin, aga inimest ei ole.“

Ja ütles teine:

„Ta läks.“

Ja kolmas:

„Ta tuligi amult selleks, et meid siia istutada.“

Me oleme — inimese siht. Ta läks ära ja me jääme paigale.“

Ch.

IKKA WASTUPIDI.

Modell: Imelk asi, et inimene praegusel ajal kõike näeb wastupidi: leiba, milles 70 protsenti on kaeru ja odre, nimetab ta rukkileiwaks ja pilti, milles 90 protsenti „natuurat“, kunsttööks.

Hakkagi tööle.

Kapitalist A.: „Küll on ajad hullud. Näe, tööli-
sele antakse terve nael leiba päewas — meile ai-
nult pool. Raha kõik Wenemaal „hoiu all“, osta
leiba, millega ostad.“

Kapitalist B.: „Jah, asi ei aita, hakkagi wiimaks
tööle, kui süüa tahad.“ Aps.

Uneks otstarbeks.

Jutuka Juhan: „Näe, Aru Ants enesele uue
heinamärsi ostnud, justkui wana enam ei kõlbaks.“

Aru Ants: „Heinte tarbeks kõlbab wana märss
küll, aga uue ostsin raha jaoks. Nüüd seda pahna
palju rohkem kui heinu.“ Aps.

Wäljawalitud koraalid

15—50-aastastele neiudele.

15-aastasele:	Ma tulen taewast ülewelt.
16 „	Nüüd paistab meile kauniste.
21 „	Ma püüan kõigest hingest.
25 „	See aeg on tõest' ukse ees.
28 „	Kui mul on püsti häda käes.
30 „	Eks sa helda, karjane.
33 „	Surm, kus on sinu oda?
34 „	Oh, kellele ma kaeban?
40 „	Ju looja läinud päikene.
48 „	Nüüd hingwad inimesed.
50 „	Nüüd surnukeha matame.